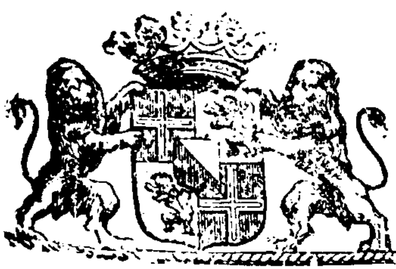
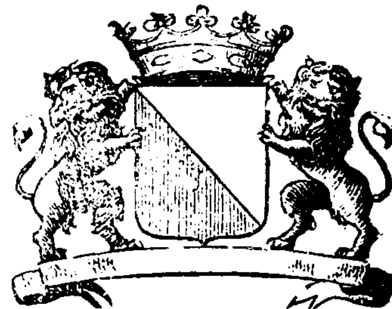
A°. 1859. N°. 35.

DONDERDAG 10 FEBRUARIJ.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 10 Februarij.

Het is nog bijna uitsluitend de Keizerlijke troonrede, die ten grondslag ligt aan de politieke beschouwingen van de groote dagbladen. De Fransche bladen geven meerendeels slechts verslag van de aanspraak, door zich hoofdzakelijk aan de woorden zelven des Keizers te houden, terwijl de openbare meening zich steeds in twee kampen verdeelt, waarvan 't eene den oorlog waarschijnlijk blijft achten, en het andere altijd op het behoud van den vrede durft hopen. Uit de troonrede is trouwens niet zeer veel licht te putten, want er wordt wel duidelijk in betoogd, dat Frankrijk den vrede wenscht te handhaven, maar met grooten ernst wordt er bijgevoegd, dat men den oorlog niet ducht. Gelukkig heeft de redevoering, waarmede graaf *Morny* zijn presidialen zetel heeft ingenomen in 't Wetg. Ligchaam, de optimisten een weinig gesteund; die staatsman moet wel goed met den staat van zaken bekend zijn, en zijne woorden zijn zonder twijfel vredelievend, al kon hij de vrees voor oorlog nog niet ongegrond noemen.

Omtrent de wijze waarop de Engelsche pers de troonrede heeft beschouwd, hebben wij reeds eergister mededeeling gedaan; het blijkt thans nader, dat de *Times* geheel gerust is; dat blad spreekt er van, dat het kwaad, 't geen de al te groote vrees voor oorlog reeds gesticht heeft, thans slechts moet hersteld worden. De ministeriële *M. Her.* acht het behoud des vredes ook zeer denkelijk. De *M. Post* en de *Daily News* hebben minder goed vertrouwen in de toekomst, en in de *city* is men van dezelfde meening. Eindelijk zegt het officiële Weener dagblad, dat men over de taal des keizers tevreden mag wezen, en het geeft zijne overtuiging te kennen, dat de moeijelijkheden wel in der minne zullen te regelen zijn, mits Frankrijk zijne wapeningen maar stake. Acht Oostenrijk eene schikking waarschijnlijk, men mag die dan ook wel verwachten, want Oostenrijk heeft den vrede in handen, die verzekerd is als het aan de billijke eischen van Frankrijk gehoor geeft. De naam van *Napoleon* toch is nog zoo zeer een schrik in Europa, dat de voorzigtige *Napoleon III* het niet zal wagen met een leuze in het strijdperk te treden, dan die door Europa als eene billijke wordt aangemerkt; hij wil noch een oorlog, die hem geheel Duitschland op 't lijf zou kunnen werpen, noch een strijd, die aan 't Westelijk Verbond den bodem zou kunnen inslaan. Niet ten onregte zegt dan ook *le Nord*, dat men het er voor houden mag, dat, als men zich zoo mag uitdrukken, het kanon niet zal tusschen beiden komen, dan wanneer de openbare meening tot affuit kan strekken. Men mag dus nog steeds en meer dan immer op de goede werking der diplomatie blijven hopen, ook zelfs nadat *la Patrie* is komen verhalen, dat de brochure van *Napoleon III en Italie* bepaald de uitdrukking bevat van de meening der regering. Trouwens als meening is het zoo erg nog niet, dat het herzien van een verdrag wordt noodig geacht, dat toch reeds op zoovele punten is gewijzigd, waarvan het hoofddoel, de uitsluiting van de dynastie van *Napoleon*, eene doode letter is, en waarin iedere mogendheid reeds die veranderingen heeft gemaakt, als werden goedgedacht. Men denke slechts aan België, aan Polen, aan Krakau.

Om dezelfde reden zou Engeland er geen bezwaar in behoeven te vinden aan den wensch der Joniërs gehoor te verleenen; maar dat zal wel evenzeer niet gebeuren, als dat over 't geheel 't eene waarheid blijft, dat de groote mogendheden nu en dan wel van regt en openbare meening spreken, maar dat helaas de Machiavellistische staatkunde nog altijd het egoïsme boven alles stelt. Wil *Napoleon III* eene meer populaire politiek, althans voor 't buitenland, trachten geldend te maken, hij zou dan te vergeefs zijne dynastie in de waagschaal stellen, die hij pas met zooveel moeite heeft herVestigd.

— Het wetsontwerp op de zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie, hetwelk op dit oogenblik op de landsdrukkerij gedrukt wordt, zou, naar wij vernemen, geschoeid zijn op de beginselen vervat in het nader gewijzigd ontwerp van wet, door den minister van Justitie *van der Brugghen* aan de Kamer aangeboden, en waarover de beraadslaging zou zijn geopend, indien destijds niet de ministeriële krisis tusschen beiden ware getreden. Alleen wat de groote beginselen betreft, is het toen voorgestelde *appel* in alle strafzaken in het nieuwe ontwerp niet opgenomen. *R. Ct.*

:— Uit 's Gravenhage schrijft men ons:

„Volgens een telegram uit Batavia van 24 Dec. jl. over Triest, bij de regering ontvangen, was op Java alles rustig.

„Volgens een tweede, waarvan de dagteekening niet wordt opgegeven, was Zr. Ms. fregat de Ruyter, onder bevel van den kapt. t. z. *J. C. du Cloux*, ter reede van Batavia aangekomen.

„Men verwacht dat, bij gelegenheid van 's konings verjaardag, bij het leger onderscheidene benoemingen en bevorderingen zullen plaats hebben.

„De officier van gezondheid der 1. kl. *Persille*, leeraar aan 's rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen, heeft als een geschenk ten behoeve van het Nederl. leger, den minister van oorlog een 300tal exemplaren aangeboden van zijne *Handleiding tot de leer om de gezondheid te behouden, toegepast op den krijgsmansstand, ten dienste van de officieren en de onderofficieren van het Nederl. leger.* De genoemde minister heeft dit werk met erkentelijkheid aangenomen, daar de verspreiding in het leger van een werk als het bedoelde, niet anders dan hoogst nuttig wezen kan. Men verneemt, dat de minister van oorlog tevens den schrijver zijne tevredenheid over dezen arbeid heeft doen kenbaar maken."

†— Uit 's Hage schrijft men ons van den 9. Februarij. Vrijdag aanstaande zal de hier in bezetting liggende reserve brigade in de vlakte van Waalsdorp groote militaire oefeningen in het vuur houden. Z. K. H. de prins *van Oranje* zal als generaal der brigade het bevel over de troepen op zich nemen en de manoeuvres besturen.

Heden morgen heeft het regiment grenadiers en jagers in de Maliebaan excercitiën uitgevoerd voor Z. K. H. den prins *van Oranje*.

— Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is een adres aangeboden van Engelsche kolonisten, eigenaars of belanghebbenden in plantaadjes in de kolonie Suriname. Zij betreuren het, dat de reg. een wets-ontwerp heeft voorgesteld, hetgeen, onder schoonklinkende betuigingen, eene bijna geheele verbeurdverklaring van hunne bezittingen in Suriname ten doel heeft.

Adressanten meenen, dat de Kamer in het door hen aangevoerde goede reden zal hebben, om hare goedkeuring aan het ontwerp te ontzeggen, of ten minste er de volgende wijzigingen in te brengen, namelijk

1°. Dat het bedrag der kompensatie-gelden geëvenredigd zal worden aan de waarde van den eigendom, waarvan zij ondergeteekenden op het punt zijn beroofd te worden.

2°. Dat de schadeloosstelling in geld betaald, en het bank-ontwerp verworpen zal worden.

3°. Dat het plan van goevernements-plantaadjes niet goedgekeurd zal worden, en

4°. Dat de vrij te verklaren slaven op de plantaadjes zullen blijven, waar zij nu gevestigd zijn, tot dat in een voldoenden aanvoer van immigranten zal voorzien zijn.

Mede is aan de Tweede Kamer aangeboden een adres van de heeren *Shoeit Lammers en C°.* en *Burghoff Magnée en C°*, fabrikanten te Maastricht, gelijk ook twee van Wormerveer van de gekommitteerde der Zaanlandsche papierfabriekanten *P. Smidt van Gelder Pz.*, *C. K. Breet* en *R. Doorn*, waarbij adressanten de wenschelijkheid bestrijden van de uitgaande regten op de lompen te verminderen en trachten aan te toonen, dat zoolang andere landen, alwaar de papierfabriekatie op gelijke hoogte staat, den uitvoer der lompen niet toelaten het ook in het welbegrepen belang van ons land is, denzelven door alle mogelijke middelen tegen te gaan. Ons Vaderland — vermeenen zij — is op den weg van vrijen handel, ook met betrekking tot de papierfabriekatie, alle andere staten verre vooruit. Nog verder te gaan zou het belang der nationale nijverheid verbieden.

*— Gister hebben we in al onze nommers nog kunnen gewag maken van den uitslag der verkiezing te Amsterdam; later hebben we nog berigt gezonden van de herstemming te Gorkum, waar de heer *Begram* 1043, en de heer *Groen van Prinsterer* 853 st. bekwam.

De vier nieuwe leden der kamer, voor de door de wet daargestelde vier zetels, zijn dus voor Amsterdam mr. *C. v. Heukelom*, voor Rotterdam de heer *Betz*, voor Gorkum de heer *W. C. M. Begram*, en voor Dokkum de heer *M. Kingma Hz.*

Bij de verkiezing te Tilburg, welks afgevaardigde zich door eene benoeming aan eene herkiezing moest onderwerpen, zijn de stemmen verdeeld op het oudlid mr. *Beens* 581, op mr. *Metman* 290 en op mr. *v. Mierlo* 268, zoodat tusschen beide eerstgenoemden eene herstemming moet plaats hebben.

*— Uit Leijden schrijft men ons: Naar men verneemt is aan kapitein jhr. *van der Wijck*, behoorende tot het regiment rijdende artillerie te dezer stede in garnizoen, op zijn verzoek ontslag verleend uit zijne betrekking van regiments-adjudant.

*— Uit Neuzen wordt ons gemeld: Wij vernemen, dat in de omstreken buiten deze stad twee buskruidmagazijnen zullen worden aangebouwd.

— Bij de opleiding der kadetten aan de koninklijke militaire akademie te Breda zal voortaan een nieuw beginsel gevolgd worden. De kommissie van inspektie, daar vergaderd geweest zijnde, om onderzoek te doen naar de ongeregeldheden, bij de akademie voorgevallen, is van oordeel geweest, dat de kadetten meer in aanraking moeten komen met de officieren, minder met de onder-officieren, zoodat de officieren, bij de akademie werkzaam, voortaan niet alleen als onderwijzers, maar ook als opvoeders beschouwd moeten worden.

— Men verneemt van goeder hand, dat het instruktie-bataljon te Kampen, in den aanstaanden zomer niet op den Zandberg onder Genemuide zal kamperen.

— Men zegt, dat de ekwipaadje-meester aan 's rijks werf te Hellevoetsluis, de kapt. luit. ter zee tit. *C. J. Speelman*, zal worden gepensionneerd en waarschijnlijk opgevolgd door den kapt. luit. ter zee *J. A. v. Ommen.*

— Er is vroeger reeds gemeld, dat bij gelegenheid van 's konings verjaardag in de verschillende militaire kazernen eenige eigenaardige festiviteiten zullen plaats hebben. Zoo zal o. a. in de manège van het reg. dragonders te 's Hage door 16 uitgelezen ruiters een karoussel worden gehouden, dat thans onder de onmiddelijke leiding van den ritmeester-instrukteur *van Lidth de Jeude* wordt bestudeerd.

— De Dordtsche kamer van koophandel heeft geantwoord op de haar door den minister van koloniën gestelde vragen, en te kennen gegeven, dat de meerderheid der leden de openstelling der havens in beginsel zeer goedkeurt, en dat de kamer dus de ordonnantie van 31 Mei 1858 wenscht gehandhaafd te zien, mits onder behoorlijk toezigt en *surveillance* bij de uitvoering en toepassing.

— In de afgeloopen week hebben gedeputeerde Staten der provincie Zeeland tot chef van het bureau van statistiek te Middelburg, benoemd den heer *P. J. Dirksen*, thans kommies bij het provinciaal goevernement; aan den benoemde is een adjunktkommies toegevoegd, waartoe is aangesteld jhr. *A. van Citters*, thans civiel-ingenieur.

— Ter voorziening in de vakante predikantsplaats bij de Ned. Herv. gemeente te Rotterdam, is uit het vroegere zestal het volgende drietal opgemaakt: ds. *W. Ph. Scheuer*, te Leeuwarden; *H. P. Berlage* te Zalt-Bommel en *J. Stemberg*, te Hoorn.

— Bij de inschrijving voor de stedelijke leening, te Rotterdam, groot *f* 500,000, rentende 3½ pCt., zijn elf biljetten ingekomen, ten gezamenlijke bedrag, van *f* 394,800. De koers, waarvoor is ingeschreven varieert van 87 tot 98 pCt.

— In zijne vergadering van den 7. dezer heeft de gemeenteraad van Zutphen, na langdurige beraadslagingen, de verordening vastgesteld, waarbij het openbaar onderwijs, te dier stede, naar de wet van 1857 wordt geregeld. Er is bepaald, dat er 6 openbare en 2 gesubsidiëerde bijzondere scholen zullen zijn, zoodat niet alleen tot het onderwijs der armen en mingegoede burgers, maar ook tot dat van den burgerstand en van de hoogere klassen der maatschappij ruimschoots van gemeentewege de gelegenheid wordt aangeboden. *Amst. Ct.*

— De gemeente Wageningen is, door het verleggen van den Rijndijk, eigenares geworden van eene uitgestrektheid gronds, onmiddelijk aan de stad grenzende. De raad heeft besloten dit terrein, volgens een daarvan ontworpen plan door den heer *Zocher*, als park te doen aanleggen, waarin aan gegadigden de gelegenheid zal gegeven worden villa's te bouwen.

— Dezer dage zijn te Oosterhout door de maréchaussée twee personen aangehouden, welke het zonderlinge bedrijf uitoefenden om des nachts de aan de longziekte gestorven en reeds begraven runderen van de huid te berooven, hetgeen in den laatsten tijd herhaalde malen plaats had. *Arnh. Ct.*

WATERHOOGTE.

Arnhem, 9 *Feb.*, 2.24 El; + AP. 9.19. Gev. 25 d.

Vindt de Tuinbouw ook zijne toepassing op den Gezondheidstoestand eener plaats?

I.

Deze vraag werd mij dezer dage ter beantwoording voorgelegd in ons Magazijn voor Tuinbouw en Bloementeelt *»Flora en Pomona,"* en ik zou reeds aan die uitnoodiging gevolg gegeven hebben, ware het niet, dat een onzer geachtste medewerkers, de hoogleeraar *H. C. van Hall*, te Groningen, dit onderwerp in algemeene trekken behandeld had in den vorigen jaargang van ons Magazijn (1) in eene bijdrage, getiteld: *»De invloed van verbeterden Land- en Tuinbouw op den Gezondheidstoestand van Nederland."*

Terwijl echter die vraag tot mij gerigt werd, met het oog op het artikel: *»Over verbeterde kommunikatie der stad,"* door *B.*, geplaatst in de *Utrechtsche Prov. en Stads-Courant* van 22 Dec. 1858, gevoelde ik mij meer gedrongen, in verband met dat artikel, mijne gevoelens over deze zaak hier ter plaatse te uiten, dan in bovengenoemd Maandschrift, wijl de vraag nu een geheel lokaal karakter gekregen had, en in 't vertrouwen, dat de redaktie aan mijne opmerkingen wel eene plaats in hare kolommen zal willen verleenen.

Ik zal hierbij de bouwkunde in den eigenlijken zin stilzwijgend voorbijgaan, aangezien dit noch tot mijnen werkkring noch tot mijne studie behoort; maar, zal ik des te meer bij ons plantsoen moeten stilstaan en daarbij eenige wenken geven, dan doe ik zulks met de innigste overtuiging, dat men het nuttige en noodige niet aan het schoone mag opofferen, zonder dat ik daarmede iets wil afdingen op de bekwaamheden en erkende verdiensten van onzen kundigen *Zocher*, die voor groote werken eenig in zijn vak is, en teregt den naam onzer Duitsche broeders *»Der Landschaftsgärtner"* verdient. Ieder toch, die geen vreemdeling in de Hortikultuur is, zal, het plantsoen onzer stad bewandelende, telkens de meesterhand herkennen, zoowel in den aanleg als in het aanbrengen der verschillende boomen en heesters, die natuurstudie, praktische ervaring en schoonheidsgevoel slechts kunnen daarstellen, en al moge de kritiek hier en daar wat weten af te dingen, wij weten al te goed met welke bezwaren hij soms te kampen heeft gehad, om die harmonie in zijn plan te kunnen bewaren, en dat bij zulke werken later veel, soms al te veel wordt toevertrouwd aan lieden, die minder doordrongen van het plan huns meesters zijn, het plantsoen maar vol stoppen, met minder juistheid en oordeel boomen en heesters weten te rangschikken, enz. En inderdaad, dit is ook op onze binnensingels dikwerf van toepassing, en gaf den heer *B.* het regt van te zeggen, dat er veel was *»weggemoffeld"* dat juist het meeste behoefte aan vrije lucht en licht had. Om dit gevoelen, waarin ik volkomen deel, meer te regtvaardigen, zullen wij eene kleine wandeling door ons stadsplantsoen maken, en wie lust gevoelt vergezelle ons daarbij. Ofschoon het weér thans minder uitlokkend is dan in den zomer, als de natuur en Flora hare alle pracht ten toon spreiden, zullen wij het voordeel hebben, nu er zooveel gekapt, het onderhout weggehakt en het plantsoen bladerloos is, om een ruimeren blik er door te werpen, en ons in de gelegenheid gesteld zien, zonder gevaar van beboeting noch *Absalon* te zullen worden, hier en daar eens [illegible] kruipen. — Wij treden dus de binnensingels op, bij wijlen de Wittevrouwenpoort met hare koninklijke leeuwen, roemrijker gedachtenisse, en vangen alzoo *»van voren af aan"*, zooals *van Aken* in het beestenspel plag te zeggen, »als hij de explikatie van de uitlegging begon met den Koninklijken leeuw royaal". — Hoezeer velen het bejammerd hebben, dat die fraaije poort moest vallen, treffen wij hier reeds uit 't oogpunt der hygiëne, een gelukkig punt aan voor dat gedeelte der stad, waardoor nu eene ruimte ontstaan is, de lucht vrijer kan binnenstroomen en tevens de zindelijkheid kan bevorderd worden, wat vroeger veel te wenschen overliet. Het gedeelte plantsoen tot aan de Zonstraat levert ons weinig ter overweging op, terwijl de huizen, daarachter gelegen, door geen al te digt plantsoen belemmerd worden, en dat zelfs niet schaden zal aan het stads- en akademisch-ziekenhuis, dat, zooals men eens een beroemd geneesheer hoorde zeggen, tot een model strekken kan, hoe een ziekenhuis *niet* wezen moet. — Een minder voordeelig punt krijgen wij echter van de Zonstraat tot aan het Hieronijmus-plein. Die aardwal, daar tegen de huizen opgeworpen, doet bepaald nadeel en is evenmin fraai te noemen, als dat iemand lust gevoelt die steilte te beklimmen, om dat brokstuk van een ouden wal te bezigtigen, dat in stede van met fraaije klimplanten begroeid te zijn, ons slechts *»les beaux restes"* te aanschouwen geeft van eenen tempel, die Venus daar vroeger had doen bouwen, benevens eenige oude boomen als *souvenirs* uit haar hofje. Wel geloof ik, dat die reeks van stallingen, aan het einde der Cellebroeder- of Lollestraat, die er achter gelegen zijn, geen fraai gezigt uit de wandelingen zouden opleveren, maar de tuinbouw onderscheidt wel degelijk *maskeren* van *barrikaderen*. Het eerste doet hij gaarne, om oude schuttingen, vervallen muren, schuren, enz. met klimplanten of altijd groene heesters te maskeren, maar 't laatste gedoogt de Tuinbouw niet.

Het Hieronymus-plein levert ons een aangenaam gezigt op. Wij hebben hier voor de kommunikatie der stad een fraai en belangrijk punt gekregen. Wij volgen, als uit een' tuin komende, zelfs met genoegen den rijweg, en zien daar ter regter zijde eene reeks kleine woningen liggen, die door zindelijkheid uitmunten en zóó gunstig gelegen zijn, dat de bewoners zelfs genot van de wandeling en het plantsoen smaken. Dit punt verdient aanbeveling. Wij naderen nu, het rijpad volgende, het eerste gedeelte van het bolwerk, *Lepelenburg* genaamd. Al aanstonds treft ons oog eene oude vervallen schutting met ondoelmatig plantsoen, waar men nu juist, vlak nevens den weg, behoorde te maskeren, terwijl men iets verder, waar de koepels op het bolwerk aanvangen, te hoog geboomte geplant heeft, om die bewoners daar liefelijk achter te verbergen en hen alle liefhebberij van uitkijken te verbieden. Wij treffen hier op 't zelfde rabat een' half dooden notenboom aan, in eene vallende positie, die noch in de groep waarin hij staat, noch voor 't perspektief een schoon beeld daarstelt. Het is ons steeds een raadsel gebleven, waarom die boom daar behouden bleef, tenzij, dat daaraan eene historische vermaardheid verbonden is, of dat men de jongens zich wil leeren oefenen in het werpen van steenen, tot groot ongerief van rijtuigen en wandelaars, zooals wij meermalen zagen. Waarlijk bij de hakwoede, die men soms op het plantsoen bespeurt (tengevolge van vroegere overlading), waarbij menige prachtige boom ontsierd, geamputeerd, zoo niet onthoofd wordt, zoodat de houthakker even lustig een Plataan, Beuk, Kastanje als Wilg afhakt, terwijl iedere soort volgens hare natuur en groeiwijze behoort gesnoeid of gehakt te worden, zoo is het wel te bejammeren, dat die notenboom onder al die bijlslagen gespaard is gebleven! — Ik sprak daar van geamputeerde boomen, en hoe vreemd dit woord ook in de terminologie der plantenkunde klinken moge, zoo zijn ze toch in waarheid niet anders; want nog altijd ziet men hier veelal het verkeerde gebruik volgen, om een tak op een spoor of stomp af te kappen, dat bepaald nadeelig voor den boom is en hem tevens ontsiert; beter is het dan den tak geheel weg te nemen (1).

(*Wordt vervolgd.*)

(1) *Flora en Pomona*, Jaarg. 1858, 9e afl. pg. 257—271.

(1) Men leze in *Flora en Pomona* de rubriek: Over het weghakken van het oude houtgewas en het vernieuwen der plantsoenen. Jaarg. 1857 en 1858.

TURIJN, 6 Februarij.

De heer *Cavour* heeft, naar men verzekert, betreffende de leening eene cirkulaire aan de vertegenwoordigers der regering in het buitenland gezonden, waarin de redenen worden blootgelegd, die de regering er toe geleid hebben, het ontwerp daarvoor in te dienen. Er wordt in herinnerd aan de houding der Sardinische gevolmagtigden op het Parijsch kongres, voorts wordt er in opgesomd, wat sedert in Italië is omgegaan, en verklaard, dat de regering blijft bij de staatkundige gedragslijn, door hare gevolmagtigden op het kongres, en door haar zelve bestendig tot nu toe gevolgd. Zij had liever het land geene lasten opgelegd maar zij houdt zich overtuigd, dat Sardinië voor geene opoffering zal terugdeinzen als het geldt zijne waardigheid en zijne regten. Overigens wordt in dit stuk nog gewezen op de vijandige houding van Oostenrijk.

Bij het indienen van de voordragt tot goedkeuring der leening van 50 millioen fr. heeft graaf *de Cavour* gewezen op de groote krijgstoerustingen van Oostenrijk, dat zijne legers in Noord Italië geheel in slagorde stelt. »In die omstandigheid, die van de zijde der Oostenrijksche regering eene weinig vredelievende gezindheid aan den dag legt, komt nog het onlangs van goevernementswege uitgevaardigd dekreet, waarbij de uitvoer van paarden naar Piemont verboden wordt; bovendien weet men dat deze mogendheid eene leening van 150 millioen fr. sluit. Tegenover zulke oorlogzuchtige toerustingen en vijandige manifestatien, blijkbaar tegen onzen staat gerigt, is de openbare opinie in beweging gekomen en de regering is genoodzaakt geworden, om zonder uitstel tot de meest dringende maatregelen over te gaan, die door het gewigt der omstandigheden en de verpligting om 's lands eer en veiligheid te beschermen, worden voorgeschreven. Het is nu om onze maatregelen ter verdediging voort te zetten en om op elke gebeurtenis voorbereid te zijn, dat de regering des konings aan de kamers magtiging vraagt tot het sluiten eener leening van 50 millioen.

»Mijne heeren, wij betreuren het meer dan iemand anders, dat wij het land weder nieuwe lasten moeten opleggen; het doet ons leed daartoe een voorstel te moeten doen. Maar gij weet, dat er in het leven der volken van die verhevene oogenblikken zijn, waarin het een heilige pligt, eene onverbiddelijke noodzakelijkheid is offers te brengen. (*Toejuichingen*). Steunende op uwe beproefde vaderlandsliefde twijfelt het ministerie niet, overeenstemming te vinden in een besluit, hetwelk de verdediging des lands, die der eer, der vrijheid, en der nationale onafhankelijkheid betreft. (*Algemeene toejuichingen.*) Ten dien einde wordt u het daartoe strekkend wets-ontwerp aangeboden met verzoek om het urgent te verklaren."

TURIJN, 8 Februarij.

Het rapport van de kommissie der Kamer ten opzigte de geldleening, is gunstig.

De beraadslagingen zullen morgen daarover beginnen. Verscheidene sprekers zullen het woord voeren. De rede van den heer *de Cavour* ziet men met belangstelling te gemoet.

Het Oostenrijksche goevernement heeft, ten gevolge van de vorderingen van Piemont, nieuwe onderhandelingen met de regering van het groothertogdom Modena geopend over het bestaande tolltarief.

WEENEN, 7 Februarij.

De strekking der mededeeling door graaf *Buol* aan de mogendheden gedaan betreffende de Donauvaartkwestie is, dat onze regering de additioneele akte aan elk der mogendheden die zitting hadden in het Parijsch kongres afzonderlijk wil voorleggen, doch zich verzet tegen eene bijeenroeping van het kongres voor die zaak, waarschijnlijk omdat zij gelooft, dat dan ook nog andere kwestiën konden ter sprake komen. Frankrijk, Rusland en Engeland echter, willen dat die akte aan het kongres worde voorgelegd. Pruissen schijnt met het voorstel onzer regering genoegen te nemen.

Uit Konstantinopel verneemt men, dat de Porte zeer bezorgd is wegens den toestand in de Donauvorstendommen en reeds hare aandacht op eene eventueele interventie gevestigd heeft.

Omtrent Oostenrijks magt, die het tegen een aanval op zijne Lombardijsche provinciën zou kunnen overstellen, verneemt men uit goede bronnen het volgende: De basis zijner operatiën, de Etsch, is, goed verdedigd, niet te nemen. Het kamp van Verona bestrijkt dien vloed met alle overige nevenrivieren van de Po en de Po zelve. Negen gedetacheerde forten versterken deze reeds zeer sterke positie. De eenige overtogt der rivier, bij Legnano, is versterkt. Voor de Etsch ligt eene andere linie, die der Mincio, door twee vestingen van den eersten rang, Peschiera en Mantua, beschermd. Deze ontzagwekkende positie wordt ondersteund regts door de gebergten van Tyrol, wier ingang nog verdedigd wordt door Brescia en Roca d'Anfo, links door de Po, die men op onmetelijken afstand uit zijne oevers kan laten treden en die nog beschermd wordt door Ferrara. Verder zouden de operatiën op de Po en de Adda door Brescello, de citadel van Piacenza en Pizzighettone beschermd worden. Voorts heeft Oostenrijk bij alle operatiën in Opper Italie een beslissend voordeel in het bezit van Tyrol. Dit is sedert de oorlogen van het 1. keizerrijk eene onmetelijke sterkte geworden. Het wordt op de noordelijke en zuidelijke hellingen beschermd door zes vestingen. Aan de achterzijde wordt Venetië verdedigd door oever forten en eene citadel. — Het Oostenrijksche leger is een der best georganiseerde en het gemakkelijkst mobiel te maken. Het is verdeeld in vier legers en twaalf legerkorpsen, steeds marschvaardig. Wat oefening en *esprit de corps* aangaat, doet het voor geen ander onder. De infanterie bestaat uit 62 reg., elk van 4 bat., in oorlogstijd vermeerderd met een bat. grenadiers en een depôt; uit 14 reg. grenstroepen van 2 bat. en een reservebat., uit het grensbat. van *Tittler;* uit een reg. Tyroolsche jagers van 7 bat. en een depôt; uit 25 bat. karabiniers en 3 bat. voor

de hospitaaldienst. Elke brigade heeft een bat. jagers. De kavalerie telt 8 reg. kurassiers en 8 reg. dragonders van 6 eskadrons, 12 reg. huzaren en 12 reg. uhlanen van 8 esk., 19 reg. gendarmerie. De artillerie 103 batterijen met 1344 stukken. De algemeene reserve bestaat uit een groot artilleriepark, een groot kavallerie korps, en een groot korps infanterie. Over het geheel zou Oostenrijk een niet te verwerpen leger van 685000 man in het veld kunnen brengen.

WEENEN, 8 Februarij.

De troonrede van Keizer *Napoleon* heeft alhier een ongunstigen indruk gemaakt, uithoofde daarin wordt gezwegen van den eerbied, dien men aan de verdragen verschuldigd is.

De *Oest. Corr.*, het officieel orgaan, verklaart zich echter tevreden met de rede van keizer *Napoleon*, en hoopt, dat het verschil nopens de militaire bezetting van midden Italië door eene diplomatische schikking al vereffend worden, en dat Frankrijk alsdan zijne buitengewone wapening zal staken.

De beurs, die eerst gedrukt was, is daarna beter geworden, en de aandeelen van het *credit mobilier* zijn tot 215 en nationale geldleening tot 79,80 gerezen.

BERLIJN, 8 Februarij.

De *N. Pr. Zeit.* maakt er der regering een verwijt van, dat zij, met het oog op de omstandigheden, niet overgaat tot uitbreiding van het leger, vooral daar er zulk een aanzienlijk overschot van vroegere jaren is, waarover de regering de vrije beschikking heeft. De *Pr. Zeit.*, het officieuse regeringsblad, wijdt heden een hoofdartikel aan dat beweren van het orgaan der vroegere regering, doch alleen om te betoogen, dat het ministerie die gelden niet tot dat doel mogt besteden. Opmerkelijk is het, dat ook weder in dit artikel de hoofdkwestie met stilzwijgen wordt voorbijgegaan.

Men maakt hierdan ook de opmerking, hoe het mogelijk is, dat, terwijl overal zooveel gehandeld wordt over de Italiaansche kwestie, Pruissen, hoewel zijne Kamers geopend zijn, niets van zich laat hooren; toch heeft Pruissen als Duitsche mogendheid nog meer dadelijk belang bij de zaak dan bijv. Engeland, en wil de natie ook gaarne weten, wat de regering over de geheele aangelegenheid denkt.

In andere kamers is de tegenwoordige staat van zaken reeds ter sprake gebragt, o. a. in de Beijersche, waar de heer *v. Lerchenveld* den 5., naar men weet, gevraagd heeft, of er geene maatregelen zouden genomen worden tot verbod van uitvoer van paarden. Bij die gelegenheid heeft de Spr. zich op een nationaal Duitsch standpunt geplaatst, en gezegd, dat, als men 't betreurde, dat de diplomatie nog zoo weinig had gedaan voor het regt van den getrouwsten Duitschen volksstam van den Eider, het misschien nog geen tijd was, om tegenover Europa de verklaring af te leggen, dat even als de Duitsche volkeren ook de Duitsche regeringen besloten hebben, als 't noodig werd, tegen den gemeenschappelijken vijand krachtig op te treden, gedachtig aan dien tijd van smadelijke vernedering, toen eene onduitsche politiek de eer, de kracht en de welvaart des vaderlands opofferde. Was daartoe de tijd nog welligt niet gekomen, men mogt toch maatregelen van voorzorg wachten, vooral om den vijand niet door uitvoer uit Duitschland zich te doen versterken.

In Hamburg gaat het er in de laatste dagen warm toe. De in 1849 uitgevaardigde konstitutie is bijna dadelijk weder ingetrokken; eene nieuwe in 1850 opgemaakte is niet ten uitvoer gelegd, omdat de Bondsvergadering haar niet kon overeen brengen met hare eigene reaktionaire beginselen. Sinds dien heeft men getracht allerlei wijzigingen door de burgerij te doen goedkeuren; maar te vergeefs. Thans, nu Pruissen iets meer liberaal zich betoont, eischt de burgerij luider en luider de invoering van de grondwet van 1850, op 't gevaar af, dat de bondsvergadering zich weder in de zaak menge.

BERLIJN, 8 Februarij.

De *Gazette Nat.* zegt, dat Rusland kortelings eene dépêche naar Koppenhagen heeft gezonden, om de regering aan te toonen de ongunstige gevolgen, die de staatkunde, welke Denemarken in de zaak van Sleeswijk volgt, na zich zal slepen.

Uit Itzehoe meldt men, dat overal in de Hertogdommen een adres ter teekening ligt strekkende, om de Stenden van den koning de vereeniging van Holstein en Sleeswijk te doen verzoeken.

BERLIJN, 8 Februarij.

De Fransche troonrede wordt hier niet als geruststellend beschouwd. Zij verpligt of bindt het kabinet der Tuilerien in geen enkel opzigt.

Een suikerfabrickant alhier heeft sedert eenige jaren door frande in belastingzaken het rijk 400,000 thlr. onttrokken. Dit zal hem op 2 millioen thlr. te staan komen.

Uit Bucharest is gemeld, dat de nieuwe Hospodar zich derwaarts denkt te begeven. De verwikkeling, door de keuze te weeg gebragt, zal daardoor niet minder worden. Te Konstantinopel schijnt men vast besloten te hebben de benoeming van den heer *Conza* voor Wallachijë niet te bekrachtigen.

WIESBADEN, 9 Februarij.

De heer *Rau* heeft gisteren in de zitting van de Vereenigde Kamers voorgesteld, dat het goevernement aan zijn gezant bij den Duitschen Bondsdag te Frankfort orders mogt geven, om het verbod van uitvoer van paarden algemeen te doen uitvaardigen. Dit voorstel is met algemeene stemmen aangenomen.

De kommissaris van het goevernement heeft daarop verklaard, dat het goevernement de noodige maatregelen zal nemen, om aan den wensch van de vergadering te voldoen.

Hannover heeft de soldaten, die met verlof zijn, weder opgeroepen.

DRESDEN, 9 Februarij.

Het *Dresd. Journ.* meldt, dat de groothertogin van Toskane, dochter van de koning van Saksen, te Napels zeer ziek is geworden, en haar Zondag op haar verlangen het avondmaal is toegediend. De tijdingen van gister meldden echter geene verergering van haren toestand.

LONDEN, 8 Februarij.

Het goevernement heeft eene telegrafiesche tijding ontvangen, die den uitslag bevestigt van de beweging, waardoor het *Tantia Topee*, met 3000 man, gelukt is te ontkomen en op Jeypore te trekken.

Men heeft nog niets vernomen van de reis, die lord *Elgin* naar Yang-tse-Kiang heeft ondernomen.

Brieven uit Cochin-China van den 18 Dec. doen zien, dat er toen nog niets was ondernomen. De admiraal *Rigault* verwacht orders van zijne regering.

De generaal *Coddrington* zal sir *John Ferguson*, als goeverneur van Gibraltar, opvolgen.

In verscheidene diplomatieke kringen verneemt men, naar aanleiding van vertrouwelijke mededeelingen uit Parijs, het volgende gerucht: Men zegt, dat de gezondheidstoestand van den jeugdigen kroonprins niet zeer gunstig is. Dat het bespoedigen der huwelijksverbindtenis van prins *Napoleon* en prinses *Clotilde* daaraan moet worden toegeschreven, dat de keizer bij ontstentenis van een regtstreekschen erfgenaam de opvolging op den troon van Frankrijk van zijne dynastie met meer zekerheid mag te gemoet zien.

Onder de wets-ontwerpen, aan het parlement onderworpen, behoort ook dat ten aanzien van de jury. Voortaan zouden de jurys vóór hare afzondering van de noodige levensbehoeften worden voorzien en, behalve eenstemmig verzoek tot verder zamenzijn, niet langer dan zes uren opgesloten mogen blijven. Mogt na verloop van dien tijd het verdikt niet met algemeene stemmen genomen zijn, dan zou het kracht erlangen, indien dit ten minste door 9 leden was uitgebragt.

— 9 *Febr.* Gec. 95½; Peru 4½ pCt. 72½; 3 pCt. 71; Venez. 5 pCt. 43; Port. 3 pCt. 46; Sp. 3 pCt. 44; 1½ pCt. 29¾; Rusl. 4½ pCt. 100¼; 5 pCt. 112½; Holl. 2½ pCt. 65¾; 4 pCt. 101¼; Sard. 80½.

PARIJS, 8 Februarij.

De heer *de Morny* heeft heden in het Wetgevend Ligchaam eene aanspraak gehouden, waarin hij over 's keizers troonrede het volgende gezegd heeft: Laat ons over die woorden nadenken, en dat wij, de mandatarissen des volks, ten eerste den keizer een onbepaald vertrouwen betoonen, dat tien jaren van verstandige, gematigde regering, van toewijding aan Frankrijks belangen en nauwgezette zorg voor Frankrijks eer ons hebben kunnen inboezemen. Vertrouwen wij op den keizer, als hij tot ons zegt: „Hervat gerust uwe werkzaamheden; de vrede, hoop ik, zal niet verbroken worden. Ik zal onwrikbaar blijven op den weg van wet, regt en nationale eer," en als hij, aan die beroemde woorden „het keizerrijk is de vrede," herinnerende, er bijvoegt, dat de vrede niet gestoord zou kunnen worden dan voor de verdediging van groote nationale belangen. Nog vele andere overwegingen kunnen onze ongerustheid verdrijven. De godsdienst, de wijsbegeerte, de beschaving, het krediet, de arbeid, hebben den vrede tot de eerste weldaad der hedendaagsche zamenleving gemaakt; der volken bloed wordt niet ligtzinniglijk meer vergoten; de oorlog is slechts de uiterste toevlugt van miskend regt of gekrenkte eer. De meeste moeijelijkheden worden door de diplomatie vereffend, of door vreedzame bemiddeling opgelost. De zoo snel werkende middelen van internationaal verkeer, de openbaarheid hebben eene nieuwe Europeesche mogendheid in het leven geroepen, die geene regering links kan laten liggen — de openbare meening. Deze moge een oogenblik besluiteloos of het spoor bijster zijn, maar eindigt steeds met zich aan den kant van regt, regtvaardigheid en menschelijkheid te scharen. Laat ons hopen, dat, in de tegenwoordige omstandigheden, de edelmoedige denkbeelden, de opregte en belanglooze bedoelingen des keizers, in de wereld ingang zullen vinden, en dat zij, aangenomen door der volken sympathie, en ondersteund door het vertrouwen der vorsten, tot eene vreedzame oplossing van alle moeijelijke kwestiën zullen leiden. — Welke ook de toekomst zij, laat ons handelen als in het verleden, laat ons slechts te rade gaan met onze vaderlandsliefde; sluiten wij ons digter om den troon; afval en moedeloosheid redden nooit het land. Onze vastberaden medewerking zal den keizer meer gezag geven om te onderhandelen, even als zij hem, des gevorderd, meer kracht zou geven om te overwinnen.

Deze rede is met veel genoegen aangehoord.

De heer *Migeon* heeft in het wetg. ligchaam zitting genomen.

Het schijnt zich te bevestigen, dat de Koning van Napels tot de vreemde mogendheden een memorandum heeft gerigt betreffende den toestand van Italië. Koning *Ferdinand* moet in dat stuk den oorlog als zeker beschouwen en verklaren, dat hij op alles is voorbereid.

Men verzekert, dat het kabinet van Turijn tot de verschillende mogendheden eene cirkulaire heeft gerigt, waarin het te kennen geeft, dat de regering van koning *Victor Emmanuel*, in staat wenschende te zijn, om desgevorderd elken aanslag eener buitenlandsche regering af te weren, die strekken kan om de veiligheid der Sard. Staten in gevaar te brengen, en zich ook willende wapenen tegen de revolutionnaire buitensporigheden van der openbare orde vijandige sekten, gemeend heeft zoodanige voorzorgen te moeten nemen, dat zij nu beschouwd kan worden hare strijdmagt op voet van oorlog gebragt te hebben.

Ook hier te lande blijft men zich wapenen.

Naar men zegt, heeft een aantal kamers van koophandel tot den keizer petitiën gerigt, waarin zij hare vrees voor het geval dat een oorlog mogt uitbreken te kennen geven, en doen opmerken hoezeer die vrees alleen aan den algemeenen voorspoed en het openbaar vertrouwen kan schaden.

PARIJS, 9 Februarij.

De stemming op de beurs was heden vast en men koestert veel hoop op het behoud des vredes. Het artikel van den *Oesterr. Corr.* over de troonrede van keizer *Napoleon* heeft een goeden indruk gemaakt.

BRUSSEL, 9 Februarij.

In onze Kamers zijn gisteren de beraadslagingen aangevangen over de artikelen van het nieuwe strafwetboek, die betrekking hebben op de delikten door geestelijken, in de uitoefening hunner funktien begaan. Aan de eene zijde wilde men alle geestelijken krachtens de wet gestraft zien, die in hunne leerredenen of geschriften de daden der burgerlijke overheid aan eene censuur onderwerpen. Aan de andere zijde wenschte men hen daarentegen te dien opzigte geheel vrij te laten. Tot eene beslissing is het echter in de zitting van gisteren niet gekomen.

ADVERTENTIEN

OPROEPING VAN SCHULDEISCHERS.

*** De schuldeischers in het faillissement van P. C. SCHALY, koopman, te Jutphaas (de bevoorregte, pand of hypotheek hebbende daaronder begrepen) worden opgeroepen, om in persoon of bij gemagtigde, van behoorlijk geregistreerde volmagt voorzien, te verschijnen, tot de verificatie hunner schuldvorderingen, op de bijeenkomst, welke zal gehouden worden, op 1 Maart 1859, des voormiddags ten 10 ure, in een der vertrekken van het lokaal, alwaar de Arrondissements-Regtbank te Utrecht zitting houdt.

De Curator in voormeld faillissement,
H. J. VAN LIER.

*** Dijkgraaf en Hoogheemraden van den Lekkendijk Bovendams zullen, op Zaturdag den 26. Februarij 1859, des namiddags ten *één* ure, aan de Ganzenmarkt N°. 279, publiek verpachten:

Drie perceelen Uiterwaard.

Nader bij billetten omschreven.

*** Op Dingsdag den 22. Februarij 1859, des middags ten 12 ure, zal in het Regthuis van Benschop publiek worden verkocht:

Eene HOFSTEDE, bestaande in een hechte en sterke Bouwmanswoning, Schuur, twee Hooibergen en 15 bunders 01 roede uitmuntende Wei-, Hooi-, Bouw- en Griendlanden, staande en gelegen in de gemeente Benschop, op de zuidzijde even beneden het dorp, en

Een perceel dito Wei-, Hooi- en Bouwland, groot 6 bunders 66 roeden, gelegen als voren.

Te aanvaarden, de Landerijen dadelijk, en de betimmeringen den 1. Mei 1859.

De perceleu zullen eerst afzonderlijk en daarna in massa worden geveild.

Breeder bij biljetten, terwijl nadere inlichtingen zijn te bekomen ten kantore van den Notaris W. H. J. CAMBIER VAN NOOTEN, te Lopik.

UIT DE HAND TE KOOP:

*** Het van ouds gerenommeerde LOGEMENT genaamd **de Lindeboom**, te Soestdijk, met deszelfs sints weinige jaren aanmerkelijk verbeterde HUIZINGE, ruime berging voor Rijtuigen, Stalling voor veertig Paarden, Erf en vruchtbare Moestuin, mitsgaders de daarover gelegen HEERENHUIZINGE met den daarbij behoorende in den Engelschen smaak aangelegden Tuin. Dadelijk te aanvaarden en te bevragen met franco brieven bij den eigenaar, den heer G. SCHIMMEL op Soestdijk.

TE HUUR PRIMO MEI:

*** Eene net ingerigte dubbele HEEREN HUIZINGE, voorzien van negen Kamers en verdere gemakken, staande op de Nieuwe Gracht nabij de Plompetoren, wijk H. N°. 475.

TE HUUR:

*** tegen 1 Mei aanstaande, op een fatsoenlijken stand, een HEERENHUIS met witmarmer bevloerde Vestibule en Gang, beneden 4 Kamers, met Keuken, Regen- en Welwaterpomp, Plaats en Tuin. En boven 3 Voor- en 2 Achterkamers, groote Droogzolders en 2 Meidenkamers er op. Te bevragen bij H. C. VAN ASPEREN Jz., Mr. Timmerman. Oudkerkhof, letter F N°. 78.

TE HUUR:
Tegen 1 Mei 1859.

*** Een wel ter nering staand WINKELHUIS, bij de Wittevrouwenbrug, met den Winkel, glazen Kasten, 2 Toonbanken, enz. Beneden 2 achter Kamertjes, met Bedstede, Kelderkeuken pomp- en regenwater, enz. Boven twee verdiepingen met 6 Kamers en Kamertjes, welke afzonderlijk kunnen verhuurd worden en steeds verhuurd zijn. Te bevragen aan het bureau dezer Courant onder letter L.

*** Bij J. C. VAN DEN BRINK, op de Vischmarkt te Utrecht, is heden aangekomen, eene partij MEERBAARS, de Kookbaars voor 20 en de Bakbaars voor 15 cents de 5 ons; alsmede béste ANCHOVISCH voor 60 Cents de 100 stuks.

DE PILLEN EN ZALF VAN HOLLOWAY zijn een uitmuntend middel voor *ongesteldheden* der *vrouwelijke sekte.* De buitengewone goede uitwerking, welke deze pillen op ongesteldheden hebben der vrouwen in het bijzonder eigen, zoude ongeloofelijk schijnen: indien dezelve niet bevestigd werd door dagelijksche genezingen in de Nederlanden. Het is eene ontegensprekelijke daadzaak, dat er geen geneesmiddel mede te vergelijken is tot herstel van ziekten en ongemakken der vrouwelijke kunne, voornamelijk voor jonge meisjes van aankomenden leeftijd, voor welke zij in het bijzonder worden aangeboden.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofd dépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244, en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY'setablissement.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 12,85, *f* 20,95.

INSTITUUT NIEUW VECHTEVOORT,
GELEGEN TE MAARSSEN.

*** De ondergeteekende, omtrent vier jaar als Kostschoolhouder te Maarssen gevestigd, maakt door deze Ouders en Voogden, bij vernieuwing op zijne inrigting opmerkzaam. De aangename en gezonde ligging van het Instituut, het doeltreffende der inrigting zoowel voor de opvoeding als het onderwijs, alsmede de gunstig afgelegde examens der leerlingen, die de inrigting hebben verlaten, geven hem de vrijheid zich in de gunst van Ouders en Voogden aan te bevelen.

J. PETERS, Jz.

Belanghebbenden, die informatien wenschen te nemen naar bovengenoemd Instituut, kunnen zich daartoe vervoegen bij de HoogWelGeb. Heeren:

Jhr. Mr. P. A. M. VAN OOSTHUYSE VAN RIJCKEVORSEL VAN RIJSENBURG, te Utrecht.
Jhr. Mr. P. A. J. BEELAERTS VAN BLOKLAND }
Jhr. Mr. J. HUYDECOPER VAN MAARSSEVEEN } te Maarsseveen.
J. N. BASTERT }
G. W. VAN WINSHEYM te Maarssen.

Prospectussen zijn op aanvraag verkrijgbaar.

*** Nog slechts gedurende korten tijd zal de ondergeteekende voortgaan met den **uitverkoop** van GALANTERIëN en ZILVERWERKEN. — Alle nog voorhanden Goederen, waaronder eene groote collectie *Pendules* met extra goede werken, worden ver beneden fabrieksprijzen uitverkocht.

De geheele *Winkelbetimmering* is mede te koop.

M. A. F. REUSER.

SOMMIER TUCKER MATRASSEN.

*** Deze nieuw model **Springmatrassen** te Parijs met de Medaille bekroond, overtreffen alle anderen, in soliditeit, Reinheid en eenvoudigheid, de prijzen ongeveer van *f* 17—*f* 23. Modellen zijn voorhanden en bestellingen à Contant in het

Depôt Kortenieuwstraat.
H. DE LEUR.

*** Men **vraagt** alhier ten spoedigste eene **Elêve Secondante,** in staat onderwijs te geven in de Hollandsche en de beginselen der Fransche taal. Adres lett. N. bij den Boekhandelaar J. DE KRUYFF.

*** Het Schei- en Geneeskundig Praeparaat

is een *nieuw en uitmuntend middel ter versterking van het Haar.*

Hetzelve bevat in eene juiste verhouding alle bestanddeelen, welke het Haar tot voedsel dienen en de Huid versterken. *Het reinigt het Hoofd van de schilfers, belet het uitvallen en bevordert den groei der Haren, is uitermate verfrisschend en van het fijnste parfum.*

Prijs per Flacon *f* 1,20.

Het Eau des Carmes

van MARGARETHA GRASS werkt gunstig bij krampachtige verzwakkingen van zenuwgestel en spijsverteringsorganen, bij flaauwten, aanvallen van beroerten, ongeregelden bloedsomloop, en vervangt de Hoffmann's druppels met veel zekerder en aangenamer werking, in alle voorkomende gevallen.

Bij ieder Fleschje wordt eene aanwijzing tot gebruik afgegeven. Het kleine fleschje 50 c. het groote *f* 1.—

De Oostersche Anti-Rheumatische KRUIDEN-OLIE is uit vlugtige Planten-Olien, vereenigd met de Cajapoet-Olie, te zamen gesteld, en geneest alle rheumatische ziekten en verlammingen, pijn in de gewrichten, verstijvingen in de pezen en andere aandoeningen.

De inwrijvingen geschieden tweemaal daags met de vlakke hand; het lijdende deel wordt daarna met flanel of baai gedekt, dat voor het vuur warm gemaakt is.

BRABANDER'S CHOCOLADE-KOEKJES,

met worm-afdrijvende zelfstandigheden, zijn uitmuntend in hunne werking, en worden gaarne door de kinderen genomen.

De Geneesheeren *Beijer*, *Geerling*, *Hopman* en *Fahrmeister* hebben ze met het beste gevolg aangewend en spreken er met veel lof van.

Zij kosten 40 cents het Doosje.

LEDER'S BALSAMISCHE AARDNOOTOLIE-ZEEP

reinigt de huid zonder stramming te veroorzaken, geeft haar zachtheid en lenigheid en beveiligt voor den invloed der weêrsveranderingen, als koude, hitte, wind, enz. Het stuk kost 20 Cts.

Amsterdam Verkoophuis.	Bodegraven, *B. E. C. Schlatman.*)
Utrecht *J. Uhlenbroek* Choorst.	Hilversum, *R. J. J. v. Alphen.*
„ *J. Uhlenbroek* Bakkerb.	Kuilenburg, *J. V. Hondus.*
„ L. *J. R. Bosch* Lijnm.	Vianen, *B. Sanring.*
„ *P. J. Hunck*, „	WijkbijDuurst., Wed. *C. Zorn.*
Amersfoort, Gebr. *Bruning.*	IJsselstein, *J. J. Groenhoff.*
„ *G. T. C. v. d. Roemer.*	Zeist, *C. G. Adlung.*
„ *A. H. v. Ruizen.*	en in de bekende dépots in de andere steden.
Baarn, *E. v. Dapperen.*	
„ Gez. *Petersen Nobbe.*	

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Febr.	Uren.	Wind-rigt.	kr. N.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk d. Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerkingen.
9	2	z.	9.5	755 28	40 6	— 0 0	0 80	0	Zwaar bew
	10	z.	17.0	52.90	42 1	— 6 1	0.87	1.6	Betr., regen.
10	8	zzw.	7.5	52.04	42 8	+ 7 6	0.94	2.1	Betrokken.

Feb.		
	GEHUWD.	
5	E. Oosterbaan en E. M. Vissers.	Sneek.
8	W. C. Sartorius en M. P. Smits.	Rotterdam.
8	W. P. Salomons en M. C. Levi.	Amsterdam.
8	W. A. Terlingen en M. P. Geluk.	's Hage.
	BEVALLEN.	
5	W. C. Arentze geb. de Vree, dochter.	Leeuwarden.
6	W. P. Beckman geb. Imminck, dochter.	Rotterdam.
6	M. G. Carels geb. v. Ingen, zoon.	Amsterdam.
7	W. C. Caron geb. v. d. Meer, dochter.	Rotterdam.
8	F. A. Frantzen geb. Wortman. zoon.	's Hage.
7	W. B. Fangman geb. v. Leeuwen, d.	Rotterdam.
6	W. C. Fenman geb. v. Dam, zoon.	Amsterdam.
5	M. D. de Groot geb. Verminje, zoon.	Groningen.
7	W. G. de Graaf geb. Ipenburg, dochter.	Amsterdam.
6	M. C. Janssen geb. v. Deventer, zoon.	Rotterdam.
5	E. C. v. d. Kemp geb. Op den Hooff, d	's Hage
8	J. L. Lintz geb. Dumee, dochter.	's Hage.
5	M. G. Meijes geb. Götte, dochter.	Amsterdam.
8	P. C. Matla geb. Matla, dochter.	's Hage.
9	P. Noordam geb. v. d. Zee, dochter.	's Hage.
6	C. G. Pronk geb. v. Heusden, zoon.	's Bosch.
8	M. E. v. Poeteren geb. v. Weber, d.	's Hage.
1	G. Roelink geb. v. Dijk, dochter.	Meppel.
1	S. L. v. Rees geb. Konijn, zoon.	's Hage.
5	W. Schouten geb. Neau, zoon.	Haarlem.
2	J. H. Timmerman geb. Herweijer, zoon.	Leeuwarden.
3	S. J. P. Verkouteren geb. Ameshoff, d	Amsterdam.
6	J. v. Wijhe geb. v. Fraijenhoven, zoon.	Helvoetsluis.
8	H. Wijmer geb. de Bruijn, zoon.	's Hage.
	OVERLEDEN.	
3	F. W. v. Akerlaken, zoon.	Hoorn.
4	W. A. v. Aken.	Gorinchem.
2	S. v. Boelens geb. Medendorp, 61 j.	Leeuwarden.
5	J. H. Kosterus, zoon.	Edam.
7	J. Cramer, 65 j	's Hage.
7	J. S. v. Dillen, zoon 28 j.	's Hage.
4	J. Driessen geb. Engelen, 76 j.	's Hage.
5	H. Ewijk.	's Hage.
4	G. Groot geb. Spaans, 75 j.	Zaandam.
1	M. Holm geb. Schouten, 88 j.	Spaarndam.
2	G. M. Hofmeester, 68 j.	Amsterdam.
4	M. P. Jansma.	Leeuwarden.
6	W. G. Kuipers geb Vermeer, 65 j.	Rotterdam.
7	M. P. Kraat geb. de Groot.	Amsterdam.
6	M. C. Lingervelt geb. Wedemeijer.	Rotterdam.
4	M. H. Sabelis geb. Zeijdner, 28 j.	Haarlem.
2	T. Voirking, 60 j.	Lochem.
8	M. J. Vreeswijk, d.	's Hage.

AMSTERDAM 8 Februarij 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	2½	pCt.	64 9/16	64 11/16	64 5/8
dito dito	3	„	77½		
dito dito	4	„	98 3/16	98 5/16	98¼
Handelmaatschappij . .	4½	„	140 7/8	141¼	141¼
Leen. Holl. Spoorweg	4½	„	99½		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild* .	2½	pCt.	51 5/8	51 7/8	
SPANJE.					
Obligatien	1½	pCt.	29 7/8	30	29 15/16
Obligatien	3	„	44 1/8		
Binnenl. Schuld	3	„	40½	40½	40 7/16
Amortisable			9	9 1/8	
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	45 15/16	46 1/8	46 1/8
dito 1856/57	3	„	44 7/8	45¼	45¼
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°*.	5	„	104½	104¾	104 5/8
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	102 5/8	102¾	
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	90 1/8	90¼	
Certifikaten 1840 . . .	4	„	86 1/8	86½	
Cert bij *Stieglitz* . . .	4	„	87 1/8		
dito 5e Serie	5	„	97¾		
dito 1855 6e Serie . .	5	„	101	101 3/8	101 5/16
dito Adm. te Londen	4½	„	97 7/8		
Certifik. van Assign. .	6	„	67 5/8		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			155½		
Obligatiën	4	pCt.	81 9/16	81 5/8	
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek	5	pCt.	69½	70	69 7/8
Oblig. Rente Am. . . .	5	„	80½	81 1/8	81
dito dito Nat. 1854 . .	5	„	71½	72	71 7/8
dito dito	2½	„	35¼	36	35 15/16
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100 . .	5	pCt.	99		
AMERIKA.					
Peru, Geldleen. 1854.	4½	pCt.	88 5/8		
Ecuad. Oblig. 1855 . .	1	„	16½		
Venez. Oblig 6 pCt., nu	5	„	39 7/8	40 5/16	40 5/16

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Zitting van Donderdag 3 Februarij.

Voorz. mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 26 leden; afwezig de HH. *v. Hengelaar*, *Karsten* en *v. Dielen.*

Is ingekomen:

eene missive van Gedep. Staten, houdende goedkeuring van het raadsbesl. tot aanvaarding van het legaat door wijlen den heer *Stevens* aan de armenscholen der Hervormden, geene diakoniescholen, vermaakt; — voor kennisgeving;

eene voordragt van B. en W., om, daar door den bijzonderen kerkeraad der Herv. gemeente eene regtsvordering ter zake van dit legaat is ingesteld, van stadswege in regten op te treden, en den burgemeester te magtigen, daarin het noodige te verrigten, — konform besloten met 21 stemmen tegen die der HH. *Boetzelaer*, *Schuller* en *Bake.*

eene voordragt betreffende de regeling van den borgtogt van den gemeente-ontvanger, strekkende om te berusten in het aanbod om dien borgtogt te doen bestaan in eene inschrijving in het $2\frac{1}{2}$ pCt. grootboek der Nat. Werk. Schuld, groot nominaal *f* 67000, berekend ad 60 pCt. — konform;

eene voordragt tot wijziging van art. 1 der verordening voor de komm. van regtskundig onderzoek in dien zin, dat die komm. voortaan zal bestaan uit vijf leden, — konform;

eene voordragt tot vaststelling der 3. suppl. kohieren voor de hondenbelasting, dienst 1858, — konform;

eene voordragt, betreffende eene aanvraag der Maatsch. van Moederlijke Liefdadigheid, om eene subsidie voor 1859, en strekkende, om, onder goedkeuring der rekening van 1857 en begrooting voor 1859, die subsidie tot een bedrag van *f* 200 te verleenen, — ter sekretarie;

een rekwest van mr. *J. C. Kops*, zich aanbevelende voor de betrekking van kontroleur der stedel. belastingen, — als voren;

een voordragt om, overeenkomstig het verzoek van *A. v. Pesch*, algemeen marktmeester, hem als zoodanig een eervol ontslag toe te kennen, — konform;

rekwesten om in aanmerking te komen voor die betrekking, van *J. P. Kipp*, *W. J. E Heckmeijer*, *A. Rutgers*, *K. Bennée*, *A. v. d. Velde*, *D. A. Beugelaar*, *W. Gol*, *E. v. Bevervoorde*, *N. Monnée* en *H. A. Dorré*, allen ter sekretarie;

een tweede rekwest van *Sierat* over de lage doorvaart onder de Wittevrouwenbrug, — ter sekretarie bij het vorige rekwest, ter behandeling in eene volgende verg.;

eene voordragt om het traktement van den nieuw te benoemen hoofdonderwijzer aan stadstusschenschool te bepalen op *f* 900.

De heer *Pabst* stelt voor het traktement op *f* 1000 te bepalen.

De *Voorz.* gelooft dat ja, hoe hooger men het traktement stelt hoe meer zich voor het vergelijkend examen zullen aanmelden, doch acht het zaak, een middenweg te houden. Het raadsbesluit bepaalt *f* 600 tot *f* 1300; de laatst aangestelde onderwijzer is beroepen op een traktement van *f* 900, en Spr. meent, dat als men iemand gelegenheid geeft om ook *f* 900 te krijgen en de mogelijkheid van verhooging bestaat, dit voldoende is.

De heer *v. Hoytema* zegt, dat de bedoeling van den schoolopziener, op wiens voordragt dat voorstel met eenige wijziging geschiedt, niet geweest is, het raadsbesluit te wijzigen, maar alleen in toepassing van hetzelve de bezoldiging boven het minimum en dus op *f* 1000 te doen vaststellen door den raad. Nu heeft het geen bezwaar om des noods later die bezoldiging nog te verhoogen, maar Spr. zou niet wenschen het artikel van het raadsbesluit, waarbij het minimum op *f* 600 wordt vastgesteld, in het algemeen te wijzigen. Spr. zou hier dus bloot gehandeld willen hebben in toepassing van het raadsbesluit, bepalende dat het traktement zal loopen van een minimum van *f* 600 tot een maximum van *f* 1300, en dat als B. en W. meer dan het minimum meenen te moeten toekennen, zij daartoe de goedkeuring van den raad moeten vragen.

De *Voorz.* gelooft, dat als het denkbeeld is, dat men, als men tevreden is, het vooruitzigt wil openen op meerder traktement, dit juist zal aanmoedigen hen die zich willen aanmelden, en zou daarom meenen, dat men in dit speciaal geval *f* 900 geven, maar niet de gelegenheid afsnijden moest overeenkomstig het organiek besluit hooger te gaan.

De heer *Schuller* herinnert, dat het organiek besl bepaalt een minimum van *f* 600. en een maximum van *f* 1300 en dat, als B. en W. meer willen geven dan het minimum, dat in den raad aangevraagd moet worden. Nu is, zegt Spr., de bedoeling van den heer *v. Hoytema*, dat men ditmaal reeds dadelijk komt tot den raad en zegt: laat ons dezen nieuwen onderwijzer benoemen op een traktement van *f* 1000. Daardoor blijft echter het raadsbesluit *intact*, en moet het traktement van dien onderwijzer later tot *f* 1100, *f* 1200 of *f* 1300 verhoogd worden, dan komen B. en W. weder met de aanvraag daartoe in den raad. Het geldt hier dus geen wijziging van het besluit, maar de toepassing van art. 13 van dat besluit.

De *Voorz.* zegt dat men den te benoemen persoon dan *f* 1000 zal geven; maar om hem aan te sporen zich aan het examen te onderwerpen, zal men hem nu mededeelen, dat welligt in het vervolg eene hoogere jaarwedde zal worden gegeven.

De heer *Schuller* merkt aan, dat dit eene zaak van uitvoering is. De raad besluit een minimum te geven van *f* 900 of *f* 1000, maar nu staat het B. en W. vrij mede te deelen, dat een besluit bestaat, waarbij het maximum op *f* 1300 bepaald is.

De heer *Boer* zegt, als lid van het dagelijksch bestuur, dat de bedoeling die is, welke de heer *Schuller* aangeeft: de verordening blijft van toepassing. Het geval was dit: als men eene oproeping had gedaan op een traktement van *f* 600 tot *f* 1300, had men alle kans gehad, dat verdienstelijke mannen er geen gehoor aan gaven, en om dat te ontgaan komt men tot den raad met het voorstel, dat de nieuwe onderwijzer meer zal krijgen dan het minimum. Daardoor echter wordt in de verordening niets veranderd, en blijft hij, die wordt aangesteld, in zijn regt, om later nog verhooging te erlangen.

De heer *Ackersdijck* wordt door deze diskussie in zijne meening omtrent de algemeene verordening betrekkelijk de scholen bevestigd. De bepaling, daarin voorkomende, omtrent een minimum en maximum der jaarwedden van de onderwijzers is zeer goed, wanneer de toepassing aan het dagelijksch bestuur wordt opgedragen. Maar zij is ongeschikt, wanneer de raad zelf over elke jaarwedde wil beslissen. Dan is zij niet anders dan eene afkondiging van hetgeen de raad voornemens is te doen. Het zoude dus normaal zijn, indien de raad het maximum en minimum vaststelde, doch de bepaling daartusschen aan het dagelijksch bestuur overliet. De raad is veel minder in staat over de verdiensten van elk onderwijzer en het gewigt van elke school te oordeelen dan het dagelijksch bestuur, voorgelicht door den schoolopziener en de schoolkommissie. Het is daarom zeer nuttig, dat het bestuur bij de toekenning der jaarwedden zich tusschen twee uitersten bewegen kan; niet alleen met betrekking tot reeds aangestelde, maar vooral ook voor de nieuw aan te stellen onderwijzers. De scholen toch, waarvoor men onderwijzers verlangt, kunnen zoo gewigtig zijn, dat het van belang is te kunnen bekend maken, dat zij, die aangesteld worden een bepaald ruim inkomen zullen hebben. Wat de school in kwestie betreft, gelooft Spr. dat zij van zoo groot belang is, dat *f* 1000 niet te veel is. Het komt hem veeleer uiterst matig voor.

De heer *de Muralt* verklaart zich tegen het amendement. Er zijn hier, zegt hij, hoofdonderwijzers, reeds jaren in stadsdienst, die minder traktement hebben dan nu wordt voorgesteld. Wil men het traktement regelen naar de soort der school, dan gelooft Spr., dat men een nieuw beginsel zou aannemen, dat men zich bij de verordening niet had voorgesteld. Het traktement, zegt Spr. verder, voor den onderwijzer der school van de derde soort zou dan ook hooger dan dat van den onderwijzer der school van de 2e soort moeten zijn, waar bovendien ook de Fransche taal geleerd wordt, en toch is het slechts *f* 900, en Spr. zou het zeer hard voor de overige hoofdonderwijzers vinden, als men nu voor een onbekende dadelijk *f* 1000 zou toestemmen. Spr. gelooft, dat als men het cijfer der voordragt vergelijkt met wat elders gegeven wordt, het zal blijken hoog genoeg te zijn, en bovendien moet men niet vergeten, dat de hoofdonderwijzer op de school der tweede soort eene vrije woning en tuin heeft, die beter zijn dan die van andere onzer openbare hoofdonderwijzers.

De heer *Pabst* heeft *f* 1000 voorgesteld, omdat de schoolopziener en de schoolkomm. die som noodzakelijk noemen om een bekwaam onderwijzer te verkrijgen. Zonder gewigtige redenen wenscht Spr. van zulk een verzoek niet af te wijken, zoo lang èn schoolopziener èn schoolkomm. ons volle vertrouwen hebben. De tegenwerping van den heer *de Muralt*, dat in deze stad schoolmeesters zijn die minder traktement hebben, is eene reden voor Spr. om dit traktement hooger te bepalen, dan kunnen die meesters bij het vergelijkend examen mede doen en aan den raad toonen dat zij de zaken bijhouden. Spr. wil echter vooral *f* 1000 traktement geven, omdat het onderwijs alleen door bekwame meesters kan verbeterd worden. Voor een kundig man is *f* 1000 niet te veel.

De heer *v. Hoytema* zegt, dat voor de voordragt door hem gedaan en overeenkomende met het voorstel van den heer *Pabst*, pleit, dat het eene school geldt van bijzonderen aard, de stads tusschenschool, waarin teregt zooveel belang wordt gesteld. In de laatste jaren is het bewijs geleverd, dat hier eens een nieuw leven moet worden gegeven; nu zou Spr. wel aangeraden hebben een der overige onderwijzers naar die school te verplaatsen, indien hem dit wenschelijk ware voorgekomen, en hij stelt zich ook niet voor, dat juist hulponderwijzers, maar ook dat hoofdonderwijzers naar de betrekking zullen dingen. Hoofdonderwijzers nu, die bekwaam en geschikt zijn, en reeds aan het hoofd van talrijke scholen staan, zullen zich niet aanmelden, wanneer zij niet te voren weten, dat de bezoldiging ruim is, bijv. *f* 1000, te minder, daar juist hoofdonderwijzers, die gevestigd zijn, veelal tegen de vergelijkende examens opzien. Er moet eene bevordering in gelegen zijn, om hen tot mededinging aan te sporen, en die bevordering bestaat niet, wanneer de bezoldiging niet op *f* 1000 wordt gesteld.

Het voorstel van den heer *Pabst* wordt verworpen met 16 stemmen tegen die der HH. *v. Nooten*, *v. Hoytema*, *Ackersdijck*, *v. Geuns*, *v. Lier*, *Pabst*, *Jongeneel*, *v. Stirum*, *de Graaf* en *Boer*, en de voordragt van B. en W. daarop zonder omvraag aangenomen.

Is nog ingekomen een adres van het Israëlitiesch armbestuur, te kennen gevende, dat het geene toereikende middelen meer heeft, om met de bedeelingen voort te gaan, en mitsdien verzoekende, dat een voorloopig krediet worde verleend, in afwachting van hetgeen de raad besluit betreffende de subsidie.

De *Voorz.* deelt, in verband hiermede, mede, dat de komm. gereed is rapport uit te brengen, betreffende die aanvraag om subsidie, welk rapport alsnu, bij monde van den heer *Boer*, wordt uitgebragt, strekkende de konklusie, om alleen eene subsidie van *f* 350 over dit jaar te verleenen en in de overige voorstellen van het armbestuur niet te treden.

De *Voorz.* stelt voor, deze zaak, in het naauwst verband met het heden ingekomen verzoekschrift, dadelijk te behandelen.

Hierover verschil van gevoelen bestaande wordt met 20 stemmen, tegen die der HH. *Pabst*, *v. Doorn*, *v. Schermbeek*, *Bake*, *v. Hoytema* en den Voorz., besloten, beide stukken tot eene volgende vergadering ter sekretarie te deponeren.

Is nog ingekomen eene voordragt op twee rekwesten in zake de aanslagen der direkte bel. dienst 1857 en 1858, — ter sekretarie.

Aan de orde is het verzoek om pensioen van den heer *Gobius.*

De *Voorz.* zegt dat B. en W. gemeend hebben geene voordragt te moeten doen, doch dat zijne meening is, dat iemand, die lang in zoodanige betrekking gediend heeft en welligt slechts kort van zoodanig pensioen zal gebruik maken, wel regt heeft op pensioen, en dit dan wel *f* 1000 zou mogen bedragen. Spr. stelt dat dus voor. Hij komt tot de som van *f* 1000, omdat het zoo ook zou uitkomen als bij het rijk pensioen gegeven wierd.

De heer *Pabst* zegt, dat dan ook door den gepensioneerde tot het pensioen werd bijgedragen.

De heer *de Jong* vraagt, hoelang de heer *G.* in dienst geweest is en welken leeftijd hij bereikt heeft?

De *Voorz.* antwoordt, dat hij nu 74 jaren telt en in 1836 is aangesteld.

De heer *v. Lier* meent, dat de heer *G.* aanspraak heeft op pensioen, en acht het voorstel van den Voorz. zeer aannemelijk. In de bedenking van den heer *Pabst* deelt Spr. niet; dat door den heer *G.* niet is bijgedragen in het pensioen-fonds, kan geen argument tegen het verzoek wettigen, vermits zoodanig fonds niet bestaat. Spr. gelooft, dat men bezwaarlijk pensioen aan eenen ambtenaar kan weigeren, die, gelijk de heer *G.* gedurende zoovele jaren trouwe diensten gepresteerd heeft; neemt men daarbij den leeftijd des heeren *G.* in aanmerking, dan zal het voorstel zeker weinig bezwaar opleveren.

De heer *de Muralt* deelt mede, dat de heer *G.* is aangesteld op 11 Aug. 1835, de aanstelling ingaande 1 Sept. In rijksdienst zou de verpligte storting voor het pensioenfonds, volgens de thans bestaande voorschriften, sedert bedragen hebben *f* 3826, en zou hij regt op een pensioen hebben van *f* 1084.91. Nu wordt voorgesteld, hem *f* 1000 toe te kennen; dat is iets minder, dan hij als rijksambtenaar zou ontvangen, maar daarvoor heeft hij dan ook niet ongeveer *f* 4000 bijgedragen.

Het voorstel van den Voorz. wordt alsnu met 18 stemmen, tegen die der HH. *Metelerkamp*, *de Graaf*, *v. Boetzelaer*, *de Jong*, *v. Stirum*, *v. Lier*, *Hoytema* en den Voorz. verworpen.

De *Voorz.* meent uit deze stemming te moeten opmaken, dat geen pensioen verleend zal worden. Als toch de som te hoog ware geweest hadde men voorgesteld een lager bedrag te bepalen. Spr. zou dus voorstellen, den heer *G.* mede te deelen, dat op zijn verzoek afwijzend is beschikt.

De heer *Bake* stelt voor, een pensioen te verleenen van *f* 800. Spr. vond *f* 1000 wel wat ruim, in aanmerking nemende de dienstjaren en dat niet tot een pensioenfonds is bijgedragen.

De heer *de Jong* heeft vroeger steeds gezien, dat getrouwe diensten, door ambtenaren aan de stad bewezen, met zeker pensioen beloond werden. Nu is het wel mogelijk, dat er bijzondere redenen zijn, waarom die gunst den heer *G.* niet verleend zal worden, maar Spr. verzoekt dan toch, dat een der leden zegge, waarom die heer in exceptioneelen toestand wordt geplaatst. Is het, vraagt Spr., omdat hij een zeer vermogend man is en het pensioen niet noodig heeft, zoo gelooft Spr., dat het aan den raad gerigt verzoek het bewijs levert, dat de zaak voor den adressant niet onverschillig is. — Hij heeft niet tot een pensioenfonds bijgedragen, zegt men; maar geen der andere ambtenaren heeft dat gedaan, en toch is de raad mild geweest met het verleenen van pensioenen. Spr. merkt echter aan, dat al ware de heer *Gobius* rijksambtenaar geweest, hij toch niet betaald zou hebben in de afloopende korting, eerst na zijne aanstelling ingevoerd.

De heer *Pabst* zegt, dat het zijn voornemen niet was zich in deze diskussiën te mengen. De heer *de Jong* heeft echter gezegd, dat zoo men aan den heer *Gobius* geen pensioen verleende, hij verzocht de redenen van die weigering te mogen kennen. Het is dus een pligt, aan dat heusche verzoek te voldoen, en daarom moet Spr. den heer *de Jong* opmerkzaam maken, dat het bij de gemeente regel is 1. dat een ambtenaar *geen* regt op pensioen heeft, 2. dat het verleenen van pensioen eene gunst is. Hieruit volgt, dat niet zij, die weigeren het pensioen te verleenen, redenen moeten opgeven, maar zij die het pensioen toestaan moeten minstens voor zich zelven maar liefst ook voor de overige raadsleden blootleggen de redenen, welke hun vrijheid geven, om de opbrengsten der ingezeten tegen den regel aan te gebruiken om aan een ambtenaar die 20 jaren *f* 2800 traktement had, nog jaarlijks *f* 1000 pensioen te geven. Spr. heeft die redenen van den heer *de Jong* niet vernomen en kan ze dus niet bestrijden, alleen heeft de heer *de Jong* aangevoerd; dat het toch gewoonte was geworden, pensioen te verleenen, en dat men er mild mede is geweest. Spr. antwoordt daarop dat, zoo het gewoonte is geworden, zulks was omdat in den regel de ambtenaren schraal worden beloond. Wie zou den karig beloonden ambtenaar op den ouden dag een pensioen weigeren? Maar die grond vervalt bij den ambtenaar die *f* 2800 jaarlijks genoot. — Dat de raad mild was ontkent Spr. Er was gedurende den tijd dat hij lid was slechts een pensioen van *f* 1000 en dat werd den heer *Dornseiffen* uitbetaald. Dat was een welverdiend pensioen aan een man, wiens groote verdiensten niet kunnen vergeleken worden met die van een gemeente-ontvanger.

De heer *de Jong* erkent, dat het geven van pensioen geene verpligting is; als er eene verpligting bestond, dan kon de zaak geen onderwerp van diskussie uitmaken. — Het is mogelijk dat zijne vroegere uitdrukking, als of de raad *mild* is geweest in het verleenen van pensioen, minder gelukkig was; het blijft evenwel waar, dat de raad nimmer pensioen heeft geweigerd aan trouwe ambtenaren, die, in de dienst der stad oud geworden, pensioen hebben verlangd.

De heer *van Schermbeek* wil niet, tengevolge van het uitbrengen zijner stem tegen het verleenen van een pensioen van *f* 1000, gerekend worden onder hen, die geen pensioen zouden willen toekennen. — De som van *f* 1000 is hem echter te hoog. Had de heer *Gobius* 40 jaren dienst, 't geen, in den regel, bij civiele betrekkingen in 's lands dienst *aanspraak* geeft op pensioen, dan zou Spr. voor zijn geweten vrijheid gevonden hebben, den heer *Gobius* dit pensioen, veel hooger dan een derde van zijn traktement, toetekennen. De wijze, waarop de heer *Gobius* zich aan den raad heeft gewend, bewijst, dat die heer al in het pensioen zou zien een blijk van erkenning van zijne gepresteerde diensten en van welwillendheid van wege het gemeente-bestuur. Spr. zou dit bewijs niet gaarne aan dien ambtenaar willen onthouden. — De heer *Bake* heeft een amendement voorgesteld, om het pensioen van den heer *Gobius* te brengen op een bedrag, dat beneden een derde van het traktement zal blijven. — Aan dit amendement zal hij zijne stem geven, om een bewijs van diensterkenning aan dien ambtenaar te geven, die hij in verschillende betrekkingen heeft leeren waardeeren; en om hem niet uit te sluiten van een' gunstbewijs, 't geen door den raad aan ieder aftredend ambtenaar, *die zulks verzocht heeft*, is verleend.

De heer *v. Doorn* is tegen het verleenen van pensioen; maakte hij zijne stem afhankelijk van de achting, den heer *G.* toegedragen, dan zou hij het bedrag veel te laag vinden. Er zijn drie gevallen mogelijk, waarin pensioenen verleend kunnen worden: 1. als het pensioen is eene soort van voorwaarde aan de aanstelling verbonden; 2. wanneer hij die het vraagt in stads dienst ongeschikt is geworden voor zijne betrekking; 3. als men om eene geheel veranderde rigting, mannen, overigens bekwaam, om hunne gevoelens verwijdert. Buiten die gevallen meent Spr., dat men het geld der burgerij niet op zoo gemakkelijke wijze mag besteden.

De heer *v. Nooten* verklaart zich om gelijke redenen als de vorige Spr. tegen het verleenen van pensioen. Het is Spr. voorgekomen, dat geenerlei wettelijke bepaling aan het gemeente-bestuur de bevoegdheid geeft, pensioen te verleenen, dat het verleenen van pensioen is eene gunst, die alleen kan worden gebillijkt in de bijzondere gevallen door den heer *v. Doorn* aangevoerd. Bij het rijk verkeeren de ambtenaren in een geheel anderen toestand; daar hebben zij ten allen tijde aanzienlijke bijdragen in het pensioenfonds geleverd, die dan ook verpligt zijn. Er is bij noch sedert de aanvaarding zijner betrekking aan den heer *G.* eenig uitzigt op pensioen gegeven, en Spr. meent dus dat, dewijl hij tot hoogen leeftijd in funktie is gebleven, en eene aanzienlijke bezoldiging heeft genoten, bij niet al te groote werkzaamheden, er geene verpligting bestaat om de gemeente met den last van een pensioen te bezwaren.

De heer *Muralt* zal tegen het verleenen van pensioen stemmen, omdat geen stadsambtenaar regt op pensioen heeft, voor zooverre hij daartoe niet heeft bijgedragen als bij het Rijk. Het verleenen van pensioen beschouwt Spr. dus als eene akte van liberaliteit ten koste van stadskas, die te billijker is als zij geschiedt ten behoeve van personen, die als zij hunne betrekking neerleggen, na hun gansche leven aan stadsdienst te hebben gewijd, geen genoegzame middelen van bestaan overhouden, of niet op andere wijze hun brood kunnen verdienen. Spr. heeft pensioen verleend aan een agent van politie, die zijne gezondheid in stads dienst heeft verloren, aan een marktmeester, welke in die dienst kreupel is geworden, aan onderwijzers, die 40 en 50 jaren aan het hoofd van het onderwijs hebben gestaan, en met hunnen post ook alle middelen van bestaan verliezen; alle zulke gemeente-ambtenaren die hunnen besten tijd aan de gemeentedienst hebben besteed, wil Spr. door het genot van een pensioen voor kommer en gebrek op hunnen ouden dag bewaren. Dit is evenwel niet het geval met een ambtenaar als de gemeente-ontvanger; zijn ambt is veel te gereleveerd, om hem, nadat hij op ruim vijftigjarigen leeftijd eene aangename en lukratieve betrekking van *f* 2800 heeft gekregen en daarvan ruim 23 jaar heeft gejouisseerd, nu hij daarvoor bedankt nog eene jaarlijksche bijdrage uit de gemeentekas toe te kennen. De vroegere sekretaris, de heer *Ram*, die ruim 38 dienst had, heeft geen pensioen gevraagd en men heeft er hem ook geen gegeven. Spr. zal dus tegen het verleenen van een pensioen stemmen, hoezeer hij den aftredenden ontvanger overigens even hoog acht als eenig ander lid van den raad.

De *Voorz.* merkt aan, dat de raad wel een pensioen heeft toegekend aan den heer *v. Dijk*. Spr. voor zich gelooft, dat als ambtenaren, die der stad lang en trouw gediend hebben, een pensioen vragen, dat verzoek in gunstige overweging mag worden genomen; dit zal eene aanmoediging zijn om zich in stads dienst te begeven. Eene verpligting bestaat niet, maar de deliberatiën die nu plaats vinden, meent Spr., dat als het pensioen verleend wierd, veel van het gratieuse van de zaak zouden wegnemen.

De heer *v. Lier* merkt aan, dat de raad in der tijd den heer *v. Dam* pensioen verleend heeft, ofschoon hij, naar algemeene bekendheid, een vermogend man was. Het bezit van vermogen is bovendien zeer betrekkelijk en *précair* en kan verschillend beoordeeld worden. Alleen de heer *G.* is in staat over zijne middelen en, in verband hiermede, over de behoefte aan pensioen te kunnen oordeelen, en zoo hij nu een pensioen verzoekt, gelooft Spr., dat het geene houding heeft hem dat te weigeren, bij het antecedent, dat onderscheidene pensioenen verleend zijn ook aan ambtenaren van wie men wist of kon weten, dat zij vermogen bezaten. Dat er geene wettelijke verpligting bestaat om pensioen te verleenen, erkent Spr. gaarne, doch er bestaan ook zedelijke verpligtingen, welke niet mogen worden voorbij gezien.

De *Voorz.* zegt, dat de heer *G.* even goed, als hij niet gedacht had pensioen te kunnen krijgen, zijne betrekking had kunnen blijven waarnemen; acht gevende op hetgeen vroeger heeft plaats gehad, heeft hij echter gemeend, aanspraak te kunnen maken.

De heer *Bake* zegt, dat wat de heeren *v. Nooten* en *v. Doorn* voorstaan in beginsel goed, maar in de praktijk onhoudbaar is, dat hij dan ook meent daartegen te moeten opkomen, daar er voor de burgerij nog andere belangen zijn dan het besparen van eenige honderd guldens; dat daaronder behoort als hoofdzaak, dat de dienst behoorlijk verrigt worde, en men geene ambtenaren krijge, voor de dienst ongeschikt. Spr. gelooft dus, dat het beginsel moet worden aangenomen, om pensioen te verleenen. De raad heeft verscheidene pensioenen verleend en Spr. ziet niet in, waarom men nu eene uitzondering zal maken en aan een verdienstelijk ambtenaar, die de stad trouw heeft gediend, op zijnen ouden dag het pensioen zoude weigeren. Men heeft er niets mede te maken of de heer *G.* bemiddeld is of niet.

De heer *Ackersdijck* is in den regel vóór pensioneren. Bij het Rijk laat men daartoe de ambtenaren zelven bijdragen, dan is het eene soort van gedwongen levensverzekering, die hij niet kan goedkeuren. In den regel worden de diensten der stedelijke ambtenaren karig bezoldigd en dan kan het pensioen niet beschouwd worden als eene gunst. Spr. houdt zich overtuigd dat, als de ambten goed worden waargenomen, de belooning zoo gering is, dat naar billijkheid, de ambtenaren in een pensioen nog eene belooning vinden voor bewezen diensten. Spr. moet evenwel zeggen, dat in dit geval die grond niet bestaat; de ontvanger is ruim betaald en het werk hem zeer gemakkelijk gemaakt, veel van hetgeen eigenaardig tot zijne taak behoorde is aan andere ambtenaren opgedragen geworden. Spr. meent dus, dat zijne belooning ruim heeft opgewogen tegen zijne diensten, en hij ziet dus geen aanleiding om nog meer te geven. Hij vindt mitsdien geen vrijheid een pensioen toe te staan.

Met 17 stemmen tegen die der HH. *Metelerkamp*, *v. Boetzelaer*, *de Jong*, *v. Lier*, *v. Schermbeek*, *v. Hoytema*, *Bake* en den Voorz. wordt alsnu besloten afwijzend op het verzoek te beschikken, waardoor het voorstel van den heer *Bake* komt te vervallen.

Aan de orde is de instruktie voor den kontroleur der stedelijke belastingen.

Niemand in algemeene beschouwingen wenschende te treden, komt in behandeling.

Art. 1. De kontroleur is onder den Gemeente-Ontvanger belast met de verifikatie en kontrole van alle plaatselijke belastingen, — uitgenomen de gelden ter sekretarie geheven of ontvangen.

De heer *Pabst* gelooft, dat hier nog iets ontbreekt; tot de plaatsel. belastingen behooren ook de opcenten op de direkte belastingen geheven, en over deze kan de kontroleur toch geen toezigt uitoefenen.

De *Voorz* zegt dat dit niet in eene plaatselijke belasting, maar eene die van rijkswege wordt ontvangen en uitgekeerd. Men moet dus genoegen nemen met de kontrole van rijkswege.

De heer *v. Nooten* zegt, dat eene kontrole over de opcenten der direkte belastingen door de gemeente geheven, in strijd zou zijn met het aangenomen hoofdbeginsel, daar die opcenten alleen ten kantore van den ontvanger kunnen gekontroleerd worden.

De *Voorz.* zegt, dat er altijd zekere kontrole kan zijn, al ware het slechts om te zien of de berekening goed is.

De heer *Pabst* zegt, dat de opcenten op de rijks belastingen wel degelijk tot de plaatsel. bel. behooren. Maakte men dus te dien opzigte geene uitzondering, dan zou de kontroleur bij den rijks ontvanger moeten gaan kontroleren. Spr. stelt die uitzondering voor.

De heer *Boer* ziet geen bezwaar er in, op te nemen wat de heer *Pabst* verlangt. De reden waarom het niet gedaan is, was dat het van zelf spreekt, daar de gemeentewet deswege reeds een voorschrift gegeven heeft.

De heer *v. Nooten* kan zich, nu blijkt, dat het denkbeeld van den heer *Pabst* is, de opcenten uit te zonderen, wel met diens voorstel vereenigen.

Het amend. wordt met 22 stemmen, tegen die der HH. *Schuller* en *v. Hoytema* aangenomen en het gewijzigd art. goedgekeurd.

Art. 2. De kontroleur houdt een dagelijksch toezigt over de onderscheidene kantoren van ontvangst en over het gedrag en de werkzaamheden van de ambtenaren van de aktieve dienst, den weger van het slagtvee, den kommissaris van het roeikantoor, den scheepsmeter van den turf en de boomsluiters. Hij is onder den gemeente-ontvanger belast met de zorg, dat de ontvangers en de genoemde ambtenaren hunne instruktien getrouw naleven.

De heer *Pabst* stelt ten eerste voor achter »kantoren van ontvangst" te voegen »en aangifte", hetgeen zonder diskussie wordt aangenomen.

De heer *Pabst* zegt verder, dat deze nieuwe verdeeling van ambtenaren in strijd is met die in de instruktie voor den ontvanger voorkomende. De kontroleur, meent Spr., moet allen kontroleren die met de ontvangsten belast zijn, behalve den gemeente ontvanger. Spr. wenscht dus te lezen »van de ambtenaren wien de zorg voor de invordering der plaatselijke belasting is opgedragen."

De heer *Boer* kan zich hiermede niet vereenigen, daar met opzet hier zeker onderscheid gemaakt is. Het is noodzakelijk, dat de kontroleur het toezigt heeft over de ambtenaren der aktieve dienst en over hen die er mede gelijk staan. Dezen toch hebben een werkkring, welke het noodzakelijk maakt, dat de kontroleur ook bekend blijft met hunne gedragingen en hunne levenswijze. Men begreep, dat dit niet te pas zou komen bij den ontvanger aan het hoofdkantoor en de sub-ontvangers, omtrent welken het toezigt zich meer uitsluitend kan bepalen tot hunne funktiën.

De heer *Pabst* acht het van evenveel belang, dat ook de gedragingen dier overige ambtenaren worden nagegaan. Dat de kommiezen beambten van minderen rang zijn, is geen reden, dat op hen meer gelet moet worden, dan op de overigen. Spr. weet niet of de kontroleur zoo bijzonder in hun partikulier leven zou mogen indringen, en meent dat, als men eenig begrip heeft van eene goede administratie, men dat onderscheid niet moet maken.

De heer *Boer* zegt, dat dit bijzonder toezigt op die lagere ambtenaren wordt uitgeoefend, onverminderd het toezigt over allen, wat aangaat hunne ambtswerkzaamheden. Het is, zegt Spr., van bijzonder belang, dat de kontroleur het oog er op houde, dat die ambtenaren geene relatiën hebben of geene handelingen verrigten, die voor de invordering der belastingen nadeelig kunnen zijn, maar dat meende men niet noodig te wezen bij die hoogere ambtenaren, die tot eene geheel andere soort van werkzaamheden geroepen worden.

Het amendement wordt alsnu met 13 stemmen, tegen die der HH., *de Muralt*, *de Graaf*, *Trip*, *v. Boetzelaer*, *Jongeneel*, *Pabst*. *v. Lier*, *v. Geuns*, *v. Schermbeek*, *Ram*, *Bake* en den *Voorz.* verworpen en het art. goedgekeurd.

De zes volgende artt. worden zonder omvraag aangenomen.

(*Vervolg morgen.*)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.